

“6ο Ενεργειακό Συμπόσιο Κύπρου”

Hilton Park, Λευκωσία, 4 Δεκεμβρίου 2018

Συμπεράσματα Συμποσίου

Αθήνα, Ιανουάριος 2019

(α) Επισκόπηση των Εργασιών του Συμποσίου

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε για μία ακόμη φορά το ετήσιο Ενεργειακό Συμπόσιο Κύπρου (το 6^ο), που οργάνωσε το Ινστιτούτο Ενέργειας ΝΑ Ευρώπης (IENE) και η κυπριακή εταιρεία Επικοινωνίας, Δημοσιότητας, Εκδόσεων, Διαφημίσεων και Συνεδρίων Financial Media Way (FMW). Το Συμπόσιο, που θεωρείται ως το πιο σημαντικό ενεργειακό γεγονός για την Κύπρο, πραγματοποιήθηκε στις 4 Δεκεμβρίου στο ξενοδοχείο Hilton Park στην Λευκωσία. Το φετινό Συμπόσιο είχε ως ειδικό θέμα: **«Κύπρος: Μπροστά στις μεγάλες αποφάσεις για την ενέργεια»** και εστίασε στα ενεργειακά δρώμενα και τις πρόσφατες εξελίξεις στο Νησί και την ευρύτερη περιοχή, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στις διακρατικές συνεργασίες στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Περισσότεροι από 25 διακεκριμένοι ομιλητές, μεταξύ των οποίων, κυβερνητικοί αξιωματούχοι, εμπειρογνώμονες, αναλυτές, ακαδημαϊκοί και υψηλόβαθμα στελέχη ενεργειακών εταιρειών, κατέθεσαν τις γνώσεις, την εμπειρία και τους προβληματισμούς τους, για την ακολουθούμενη ενεργειακή πολιτική, το φυσικό αέριο, τον ηλεκτρισμό και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), στην εμβληματική για την Κύπρο εκδήλωση του IENE.

Την αισιοδοξία του για τη συμμετοχή των ΗΠΑ στην τριμερή συνεργασία Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ εξέφρασε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Νίκος Αναστασιάδης, στο χαιρετισμό που απηύθυνε στο 6^ο Ενεργειακό Συμπόσιο.

«Οι ΗΠΑ αναμένεται, σύντομα, να εκδηλώσουν έμπρακτα το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή στην τριμερή συνεργασία Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ», εκτίμησε ο κ. Αναστασιάδης και πρόσθεσε ότι οι μηχανισμοί συνεργασίας με τις χώρες της περιοχής αποδείχτηκαν ιδιαίτερα επιτυχημένοι, αποφέροντας σημαντικά οφέλη για τα συνεργαζόμενα κράτη, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα να εκδηλωθεί μεγάλο ενδιαφέρον και από χώρες της ΕΕ για συμμετοχή και επέκτασή τους. Ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας ανέφερε χαρακτηριστικά ότι υπάρχει ενδιαφέρον από την Γαλλία για συμμετοχή στις τριμερείς Ελλάδας-Κύπρου-Αιγύπτου.

Ο κ. Αναστασιάδης δεν παρέλειψε να προσκαλέσει την Τουρκία να καταστεί και η ίδια μέρος της ευρύτερης συνεργασίας στην περιοχή, υιοθετώντας για το σκοπό αυτό την απαραίτητη εποικοδομητική στάση που συνάδει απόλυτα με το διεθνές δίκαιο, ενώ έδωσε έμφαση στο ότι οι συνεργασίες με τις γειτονικές χώρες δεν στρέφονται εναντίον κανενός και πως ο πλούτος στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) της Κύπρου ανήκει σε όλους τους νόμιμους κατοίκους της περιοχής.

Στον ιδιαίτερα σημαντικό χαιρετισμό του, ο κ. Αναστασιάδης επεσήμανε ότι οι ενεργειακοί σχεδιασμοί της χώρας βασίζονται στην αξιοποίηση του

υδρογονανθρακικού πλούτου στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και στην άρση της ενεργειακής απομόνωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας, με την παράλληλη συμβολή στις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εξεύρεση εναλλακτικών ενεργειακών πηγών και διαδρόμων. Επιπροσθέτως, ο Κύπριος πρόεδρος αναφέρθηκε στη νέα ερευνητική γεώτρηση από τις εταιρείες-κολοσσούς ExxonMobil-Qatar Petroleum, της οποίας τα αποτελέσματα αναμένονται, όπως είπε, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αλλά και στην ενεργοποίηση της διαδικασίας αναφορικά με τη χορήγηση άδειας έρευνας και στο Τεμάχιο 7 της ΑΟΖ, όπου η κοινοπραξία Total-Eni εξέφρασε σχετικό ενδιαφέρον.

Ενισχυτικός των προσπαθειών για τη δημιουργία των απαραίτητων συνεργειών που απαιτούνται για την υλοποίηση του Διαδρόμου της Ανατολικής Μεσογείου είναι ο αγωγός East Med, ενώ ειδική μνεία έγινε στην κατασκευή σημαντικών έργων υποδομής, όπως η ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου, Ελλάδας και Ισραήλ (EuroAsia Interconnector), αλλά και η προτεινόμενη ηλεκτρική διασύνδεση της Κύπρου με Ελλάδα και Αίγυπτο (EuroAfrica Interconnector).

Εξάλλου, σε χαιρετισμό του, τον οποίο διάβασε εκ μέρους του η Προϊστάμενη του Γραφείου Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων της Πρεσβείας της Ελλάδας στην Κύπρο, κα. Γιούλη Μπογιατζοπούλου, ο Έλληνας υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Γιώργος Σταθάκης, ανέφερε ότι οι εργασίες των τεχνικών ομάδων για τη διαμόρφωση του κειμένου της διακυβερνητικής συμφωνίας μεταξύ Ιταλίας, Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ αναμένεται να ολοκληρωθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ο αγωγός φυσικού αερίου East Med αποτελεί «ένα έργο στρατηγικής σημασίας τόσο για την Ευρώπη όσο και για την Ελλάδα, την Κύπρο και την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου» και πρόσθεσε ότι «οι συζητήσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων χωρών, προκειμένου να προχωρήσει η υλοποίηση αυτού του εμβληματικού ενεργειακού έργου, που ενώνει το Ισραήλ και την Κύπρο με την Ελλάδα και την υπόλοιπη Ευρώπη, έχουν πλέον ωριμάσει».

Οι εξελίξεις στα ενεργειακά αποτελούν «πρόκληση για μας, αλλά είναι και ευκαιρία για έναν επανασχεδιασμό πιο γενικό με βάση την ενέργεια, που άπτεται ακόμα ίσως και του κυπριακού προβλήματος», ανέφερε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Βουλής, κ. Δημήτρης Συλλούρης, σε χαιρετισμό του στο Συμπόσιο.

Επίσης, σε δικό του χαιρετισμό, ο Πρόεδρος του Κυπριακού Οργανισμού Προώθησης Επενδύσεων (Invest Cyprus), κ. Μιχάλης Μιχαήλ, ανέφερε σχετικά με τον τομέα της ενέργειας ότι «έχει εξελιχθεί σε βαρόμετρο για την μελλοντική ανάπτυξη της οικονομίας». Πέρα από την στροφή στο φυσικό αέριο, ο κ. Μιχαήλ ανέφερε την ανάγκη για μια γενναία επενδυτική στροφή και στις ΑΠΕ.

Από την πλευρά του, ο Πρόεδρος του IENE, κ. Ιωάννης Χατζηβασιλειάδης, ανέφερε

στον χαιρετισμό του ότι ο μετασχηματισμός του ενεργειακού συστήματος της Κύπρου και η μετάβαση στη νέα ενεργειακή εποχή και αειφόρο ανάπτυξη αποτελούν τις μεγάλες προκλήσεις μαζί με την έρευνα, παραγωγή και μεταφορά φυσικού αερίου, ενώ η επέκταση του διασυνδεδεμένου ευρωπαϊκού ηλεκτρικού δικτύου προς Ανατολάς και η διασύνδεση της Κύπρου αποτελεί μια αναγκαία και χρήσιμη στρατηγική επιλογή.

Χαιρετίζοντας το συμπόσιο ο κ. Ντίνος Μιτσίδης, εκ μέρους του ΚΕΒΕ, εξέφρασε την εκτίμηση του επιμελητηρίου ότι οι ενεργειακοί πόροι της Κύπρου μπορούν να αλλάξουν τα δεδομένα της γεωστρατηγικής και τα οικονομικά δεδομένα της χώρας.

«Με κύρια στόχευση την καλύτερη και την πληρέστερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων, το 6^ο Ενεργειακό Συμπόσιο επιδιώκει να διερευνήσει το τοπίο και στους τρεις πυλώνες της ενέργειας, δηλ. το φυσικό αέριο, την ηλεκτρική ενέργεια και τις ΑΠΕ», ανέφερε σε εισαγωγικό χαιρετισμό του ο εκ των διοργανωτών του Διευθύνων Σύμβουλος της FMW, κ. Ιωσήφ Ιωσήφ.

Από την πλευρά του, ο Εκτελεστικός Διευθυντής του IENE, κ. Κωστής Σταμπολής, ο οποίος συντόνισε την πρώτη Συνεδρία του Συμποσίου, είπε ότι το ενεργειακό στίγμα του Νησιού γίνεται όλο και πιο έντονο δημιουργώντας έντονες προσδοκίες ότι μπορεί να συμβάλλει στον ενεργειακό ανεφοδιασμό της Ευρώπης. Σύμφωνα με τον ίδιο, η αναβάθμιση και διάχυση της πληροφόρησης γύρω από τα ενεργειακά συμβάλει στην ενίσχυση του αισθήματος της ενεργειακής ασφάλειας και ενδυναμώνει τις βάσιμες προσδοκίες για οικονομική ανάκαμψη του Κυπριακού, όπου ο παράγων ενέργεια υπεισέρχεται ως ένα απόλυτα θετικό στοιχείο.

Μιλώντας στο Συμπόσιο, ο Πρόεδρος της Δημόσιας Επιχείρησης Φυσικού Αερίου της Κύπρου (ΔΕΦΑ), κ. Συμεών Κασσιανίδης, είπε πως το έργο για την έλευση υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στην Κύπρο θεωρείται υλοποιήσιμο, μετά και τη χρηματοδότηση που εξασφάλισε η Κύπρος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), αλλά και το ενδιαφέρον που έχει εκδηλωθεί από εταιρείες.

Ο κ. Κασσιανίδης ανέφερε ότι σε αντίθεση με τους προηγούμενους διαγωνισμούς που δεν καθιστούσαν εφικτή την έλευση του φυσικού αερίου στην Κύπρο, ο διαχωρισμός του έργου υποδομής από την προμήθεια φυσικού αερίου έχει τεκμηριωθεί στην ασφάλεια της τροφοδοσίας, που εφαρμόζεται σε όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες και όχι μόνο στη μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος.

Ακόμη, ο Πρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ), κ. Ανδρέας Πουλλικκάς, αναφέρθηκε στο ρόλο του φυσικού αερίου προς την επίτευξη των αειφόρων ενεργειακών συστημάτων, ενώ αποκάλυψε ότι η ΡΑΕΚ έχει, ήδη, δώσει

εντολές στους Διαχειριστές Συστήματος Μεταφοράς και Διανομής για επανασχεδιασμό του ηλεκτρικού συστήματος, ώστε να γίνει αμφίδρομο, για να μπορεί να υπάρξει όσο το δυνατό πιο μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ μέχρι το 2030.

Το μέλος του ΔΣ της Εταιρείας Υδρογονανθράκων Κύπρου (ΕΥΚ), κ. Μάικ Ευθυμίου, ανέφερε, από την πλευρά του, ότι χρειάζεται ακόμη πολλή δουλειά, ώστε να μπουν οι σωστές βάσεις που θα επιτρέψουν την είσοδο των ενεργειακών εταιρειών στην Κύπρο.

(β) Συμπεράσματα Συμποσίου

Το ενεργειακό στίγμα της Κύπρου γίνεται σήμερα ολοένα και πιο έντονο τόσο σε περιφερειακό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο δημιουργώντας εύλογες προσδοκίες ότι μεσοπρόθεσμα αυτή θα μπορεί να συμβάλλει στην ενεργειακή τροφοδοσία της Ευρώπης μέσω σχεδιασμών που έχουν ήδη δρομολογηθεί, όπως η διασύνδεση του κοιτάσματος της Αφροδίτης με την Αίγυπτο και η ηλεκτρική διασύνδεση με το Ισραήλ και την Ελλάδα. Αλλά και σε εθνικό επίπεδο προχωρά με γρήγορους ρυθμούς η ενεργειακή θωράκιση της νήσου, με την προσδοκώμενη εισαγωγή του φυσικού αερίου στο ενεργειακό σύστημα της χώρας όσο και η περαιτέρω διαφοροποίηση του ενεργειακού μίγματος μέσω μιας μεγάλης κλίμακας αξιοποίησης των ΑΠΕ.

Πιο συγκεκριμένα, εκτός από τον στρατηγικό στόχο της παραγωγής και μεταφοράς επαρκούς ενέργειας, ο κύριος και διαρκής στόχος είναι η διαχείριση και αποδοτική χρήση της ενέργειας. Η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας με τα κατάλληλα υποστηρικτικά μέτρα στη Κύπρο πρέπει να συγκεντρώσει περισσότερες προσπάθειες, ώστε να είναι έντονα αποκλίνουσες οι καμπύλες αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και της μειούμενης κατανάλωσης ενέργειας, καθώς και ακόμη περισσότερο της αντίστοιχης καμπύλης μείωσης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η πολιτική και οι σχετικές πρωτοβουλίες πρέπει να αποσκοπούν στην μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης στα παραγόμενα προϊόντα και υπηρεσίες και στον οικιακό τομέα, εφαρμόζοντας νέες ιδέες και νέες τεχνολογίες. Στον οικιακό τομέα, η Κύπρος, σχεδόν καθολικά, αξιοποιεί την ηλιακή ενέργεια στην θέρμανση νερού χρήσεως και ακολουθεί η Ελλάδα με μεγάλα περιθώρια περαιτέρω διείσδυσης της ηλιακής ενέργειας. Στα νέα και ανακαινιζόμενα κτίρια, στόχος πρέπει να είναι «κτίρια μηδενικών ή σχεδόν μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου», αφού υπάρχουν οι ενδεδειγμένες λύσεις με προσιτό κόστος και επί μακρόν, όπου συμβάλλουν δραστικά και οι ΑΠΕ.

Το ηλεκτρικό σύστημα της Κύπρου βασίζεται στο πετρέλαιο, όπως και στα μη διασυνδεδεμένα νησιά της Ελλάδας, με μεγάλους καταναλωτές την Κρήτη και τη Ρόδο, με υψηλό κόστος, υψηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και εξάρτηση

από τις εισαγωγές. Αυτό το παλιό και ακριβό μοντέλο ηλεκτροδότησης των νησιών πρέπει να αλλάξει προοδευτικά με την μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ. Η Κύπρος με το υψηλό ηλιακό δυναμικό μπορεί να καλύψει μεγάλο μέρος των αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια με φωτοβολταϊκές εφαρμογές, διεσπαρμένες και κεντρικές μονάδες (utility-scale) και εν μέρει με την αιολική ενέργεια αξιοποιώντας το εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό, σε συνδυασμό και με συστήματα αποθήκευσης μπαταριών λιθίου.

Το φυσικό αέριο (και σε μορφή LNG) συνιστάται να εισέλθει στην ηλεκτροπαραγωγή και ως συμπληρωματική πηγή, συμβάλλοντας στο ενεργειακό σύστημα και στην αυτάρκεια της Κύπρου. Ως νησιωτικό σύστημα η Κύπρος έχει τώρα τις μεγάλες προκλήσεις των καινοτόμων και εξελισσόμενων τεχνολογιών για μεγαλύτερη διείσδυση των ΑΠΕ που οδηγούν σε χαμηλότερο κόστος ηλεκτρικής ενέργειας.

Η σχεδιαζόμενη ηλεκτρική διασύνδεση της Κύπρου και Ισραήλ με το Ευρωπαϊκό διασυνδεδεμένο σύστημα μέσω Ελλάδος μελλοντικά θα απαλλάξει αμφότερα τα ηλεκτρικά συστήματα των δύο χωρών από τα μεγάλα προβλήματα λειτουργίας ως νησιωτικών ηλεκτρικών συστημάτων. Θα προσδώσει μεγαλύτερη ευελιξία, υψηλή αξιοπιστία και αποδοτικότερη εκμετάλλευση της ηλιακής ενέργειας με καλύτερες τιμές στους καταναλωτές αφού θα εξασφαλίζεται η πρόσβαση στις αγορές της ΕΕ. Αυτά τα βήματα θα οδηγήσουν στην πλήρη απεξάρτηση της ηλεκτροπαραγωγής της Κύπρου από το πετρέλαιο με ανταγωνιστικές τιμές για την οικονομία και τους καταναλωτές, επιτυγχάνοντας και μεγάλη μείωση στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Το LNG που σχεδιάζεται να εισέλθει στην ηλεκτροπαραγωγή θα έχει συμπληρωματικό ρόλο στην κάλυψη των αναγκών μαζί με τις ΑΠΕ στον κύριο ρόλο.

Για την Ελλάδα προδιαγράφεται παρόμοια πορεία, αρχίζοντας από τα μη διασυνδεδεμένα νησιά. Η επέκταση των διασυνδέσεων σε Κυκλάδες και Κρήτη θα οδηγήσει στην απόσυρση των μονάδων πετρελαίου και στην μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ, ενώ οι τιμές θα διαμορφώνονται στην ανταγωνιστική αγορά μειώνοντας σημαντικά τις δαπάνες ΥΚΩ που επιβαρύνουν όλους τους καταναλωτές. Με την διασύνδεση της Κρήτης και εν συνεχεία Κύπρου-Ισραήλ βελτιώνεται η αξιοπιστία στο νότιο σύστημα της χώρας και ειδικότερα θωρακίζεται η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας της Κρήτης, ενώ αυτές οι συνθήκες επιβάλλουν την διασύνδεση της Ελλάδος με την Ιταλία με ικανή ισχύ και νέες τεχνολογίες. Ακόμη, οι διασυνδέσεις θα αποτελέσουν μέρος του Ευρωπαϊκού ηλεκτρικού συστήματος με όλα τα πλεονεκτήματα, ενισχύεται η ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού και Ελλάς και Κύπρος καθίστανται κομβικά σημεία του συστήματος.

Στα αυτόνομα ηλεκτρικά συστήματα των νησιών επιβάλλεται ως πρώτη δράση η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και προοδευτικά η μεγάλη διείσδυση της

ηλιακής και αιολικής ενέργειας χρησιμοποιώντας συστήματα αποθήκευσης μπαταριών λιθίου με καινοτόμες τεχνολογίες διαχείρισης. Τα συστήματα των νησιών προσφέρονται για νέες ιδέες, όπως microgrids, smart grids και καινοτόμες τεχνολογίες με πρόσθετες υπηρεσίες στους καταναλωτές και ηλεκτροκίνηση χωρίς εκπομπές στην πορεία προς το μέλλον.

Στην ηπειρωτική χώρα, η ηλεκτροπαραγωγή θα βασισθεί στην αυξανόμενη διείσδυση των ΑΠΕ και τα μεγάλα υδροηλεκτρικά με μειούμενη συμμετοχή του λιγνίτη και συμπληρωματικά στην συμμετοχή του φυσικού αερίου, στοχεύοντας στην μείωση των εκπομπών, στις προσιτές τιμές για τον καταναλωτή και στην ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού. Προς τούτο θα χρειασθεί ο μετασχηματισμός του ηλεκτρικού συστήματος προς τα ευέλικτα δίκτυα του 21^{ου} αιώνα και ιδιαίτερα του δικτύου διανομής. Αυτές οι δραστηριότητες και η μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ θα συμβάλλουν στην αύξηση της απασχόλησης με οφέλη στην οικονομία και τους καταναλωτές, ενώ επιτυγχάνεται και ο στόχος μείωσης των εκπομπών.

Μεγάλη έμφαση δίδεται στην ηλεκτροκίνηση με ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από τις ΑΠΕ, επιτυγχάνοντας την βέλτιστη ενεργειακή αποδοτικότητα και τις μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και μικροσωματιδίων, που θα συμβάλλουν σε καθαρές πόλεις, χωρίς δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων, και χωρίς θορύβους. Τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στα νησιά, η ηλεκτροκίνηση θα φέρει την απεξάρτηση από το πετρέλαιο με μεγάλα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη. Επιπλέον, με εφαρμογές των σύγχρονων τεχνολογιών τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα με τις μπαταρίες τους μπορούν να αποτελέσουν μια μεγάλη εικονική μπαταρία (virtual battery) που θα προσφέρει πολύτιμες υπηρεσίες στο δίκτυο στην φόρτιση-εκφόρτιση με αμοιβαία οφέλη.

Αξιόλογες εφαρμογές στην ηλεκτροκίνηση προσφέρει το υδρογόνο με τις κυψέλες καυσίμου για λεωφορεία και φορτηγά αντί των μηχανών diesel, αρκεί το υδρογόνο να παράγεται από τις ΑΠΕ, οπότε η κίνηση γίνεται αθόρυβα με μηδενικές εκπομπές και το μόνο απόβλητο είναι το καθαρό νερό. Ήδη, αυτές οι νέες τεχνολογίες στην ηλεκτροκίνηση είναι σε εμπορικές εφαρμογές με επιταχυνόμενη διείσδυση στην παγκόσμια αγορά, οπότε Κύπρος και Ελλάδα πρέπει να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις με τις αναγκαίες δράσεις που οδηγούν στη «νέα ενεργειακή εποχή».

Όσον αφορά την αξιοποίηση του υδρογονανθρακικού πλούτου που βρίσκεται εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) της Κυπριακής Δημοκρατίας, και αφήνοντας κατά μέρος τις έως τώρα γεωτρήσεις και ανακαλύψεις εντός της κυπριακής ΑΟΖ, από τα μέσα Νοεμβρίου του 2018 ξεκίνησε μια νέα ερευνητική γεώτρηση από τις εταιρείες-κολοσσούς ExxonMobil-Qatar Petroleum, με τα αποτελέσματα να αναμένεται να ανακοινωθούν μέχρι τον Μάρτιο του 2019. Πρόσφατα, σύμφωνα με τις νενομισμένες διαδικασίες, ενεργοποιήθηκε η

διαδικασία αναφορικά με τη χορήγηση άδειας έρευνας και στο Τεμάχιο 7 της κυπριακής ΑΟΖ, όπου η κοινοπραξία TOTAL-ENI εξέφρασαν σχετικό ενδιαφέρον. Οι συγκεκριμένοι σχεδιασμοί, που αφορούν τους υδρογονάνθρακες, συνάδουν απόλυτα με την κοινή πεποίθηση πως η ανακάλυψη σημαντικών αποθεμάτων υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο μπορεί και πρέπει να λειτουργήσει ως καταλύτης για ευρύτερη συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο προάγοντας την ευημερία, την ασφάλεια και την ειρήνη στην περιοχή.

Επομένως, η Κύπρος θα πρέπει να επενδύσει στα ενεργειακά της πλεονεκτήματα και να θέσει ως θεμελιώδη προϋπόθεση την αλλαγή του αναπτυξιακού της προτύπου. Θα πρέπει δηλαδή, να στηριχτεί στην αιεφόρο ανάπτυξη και τις ΑΠΕ, κινούμενη προς μια ενεργειακά βιώσιμη ανάπτυξη, αξιοποιώντας σωστά και ορθολογιστικά τις ποσότητες υδρογονανθράκων (και κυρίως το φυσικό αέριο) που εντοπίστηκαν στην ΑΟΖ της.

Ένα από τα βασικά συμπεράσματα του Συμποσίου ήταν ότι όποιες αποφάσεις ληφθούν σε αυτά τα ζητήματα πρέπει να έχουν μακροπρόθεσμους στόχους και η χρήση των γηγενών ενεργειακών πόρων της χώρας πρέπει να γίνει με τρόπο αποδοτικό και βέλτιστο, αποδίδοντας τα μέγιστα σε όλους τους ενεργειακούς τομείς. Μιλώντας σε συγκεκριμένη βάση, θα πρέπει να γίνει σωστή διαχείριση του περιβάλλοντος και των εκπομπών ρύπων, αναπροσαρμογή όλων των πολιτικών, θεσμικών, νομικών και ρυθμιστικών θεμάτων αναφορικά με το ζήτημα, καθώς και σωστή κατάρτιση του επιστημονικού και τεχνικού ανθρώπινου δυναμικού. Επίσης, η Κύπρος καλείται να κινηθεί με τρόπο ευέλικτο, ώστε να αναπτύξει τις ενεργειακές υποδομές της, προκειμένου να σταματήσει να αποτελεί ενεργειακή νήσο. Παράλληλα, προκύπτει και η ανάγκη για επίτευξη των φιλόδοξων στόχων που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και για εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων για το κλίμα και την εξοικονόμηση ενέργειας.